

Til beslutningsforslag nr. B 50. Betænkning afgivet af Udenrigsudvalget den 30. april 1991

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om principper for samarbejde med de østeuropæiske lande

[af Marianne Jelved (RV) m.fl.]

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til udenrigsministeren, som denne har besvaret skriftligt. Udvalgets spørgsmål til udenrigsministeren og dennes besvarelse heraf er optrykt som bilag til betænkningen.

Der er af et mindretal stillet et ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget) beslutningsforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag, idet flertallet understreger betydningen af en fortsat stigende dansk indsats til fremme af økonomisk omstilling i de tidligere Comeconlande bort fra central planøkonomi til markedsøkonomi. Uden en stabilisering af de central- og østeuropæiske økonomier og en stabilisering i Sovjetunionen samt en løsning på de alvorlige nationale modsætninger er der alvorlig risiko for, at de demokratiske landvindinger går tabt.

Udenrigsudvalget har under behandlingen af beslutningsforslaget modtaget et notat, der giver en udmærket oversigt over den hidtidige danske indsats. Det er flertallets opfattelse, at der på mange områder er gjort en god begyndelse, men det er vigtigt, at der nu på baggrund af de indhøstede erfaringer udformes nye retningslinier, og at der sker en prioritering af indsatsen.

Flertallet foreslår derfor, at der i god tid, inden Folketinget træder sammen i oktober 1991, for Folketinget forelægges en samlet flerårig plan med en prioritering for den videre indsats.

Det er ud fra notatet flertallets opfattelse, at miljøet, såvel det indre som det ydre, energiområdet, fødevarerområdet samt uddannelses- og kultursamarbejdet skal have en central placering i det fortsatte samarbejde med de central- og østeuropæiske lande. Inden for miljø- og energiområdet bør bl.a. energibesparelser og fremme af vedvarende energi have en vigtig placering.

Det er desuden flertallets opfattelse, at der bør ske en opprioritering af arbejds- og arbejdsmarkedsområdet. En af grundene til den aktuelle krise i Central- og Østeuropa er fraværet af et organiseret arbejdsmarked, arbejdsmarkedsuddannelser, fagretlige systemer og arbejdsløshedslovgivning m.v. Det er flertallets opfattelse, at arbejdsmarkedsområdet også bør opprioriteres, sådan at uddannelse af arbejdstagere, bl.a. på tillidsmandsområdet, som princip stilles lige med managementsuddannelse ved tildeling af statslige midler.

Økonomisk støtte til Østeuropa og tilsvarende internationale overførsler virker ikke finanspolitisk ekspansivt modsat en stigning i de almindelige offentlige udgifter. Derfor kræver sådan støtte ikke nødvendigvis kompenserende besparelser, og den bør således principielt kunne finansieres uden for det finanspolitiske måltal.

Det er endvidere flertallets opfattelse, at midlerne til den fortsatte støtte til omstilling og demokratisering i Central- og Østeuropa ikke bør tages af ulandsmidlerne. Ulandsbistanden bør stige i den planlagte takt op til 1 pct. i 1992. Derimod kan flertallet varmt anbefale, at kommende militære besparelser overføres til en indsats til støtte for økonomisk omstilling og demokratisering i Central- og Østeuropa. Endelig er det flertallets opfattelse, at den danske indsats bør ske i sammenhæng med den øvrige indsats bl.a. via det nordiske samarbejde og samarbejdet inden for EF, OECD m.v.

Flertallet ser således frem til en samlet drøftelse og fastlæggelse af prioriteringen af midlerne efter forelæggelse af den foreslåede flerårige plan for prioriteringen og omfanget af støtten til Central- og Østeuropa (samt Baltikum/Sovjetunionen).

Et *mindretal* (Det Konservative Folkepartis og Venstres medlemmer af udvalget) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag og ønsker at udtale:

Mindretallet ønsker ikke på forhånd at binde finansieringen af besparelser i forsvarsbudgettet, sådan som det foreslås af flertallet. Mindretallet ønsker mulighederne for en delvis finansiering over ulandsmidlerne nærmere undersøgt på baggrund af, at Danmark ligger i toppen internationalt med hensyn til ulandsbistand, og at andre lande, bl.a. Sverige, har fundet, at indsatsen i Øst- og Centraleuropa i høj grad er at regne som en egentlig bistandsindsats, og at andre derfor helt eller delvis finansierer indsatsen med bistandsmidler.

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 1 og 2, der er optrykt som bilag til betænkningen.

Et *andet mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag, men ønsker dog at udtale følgende:

Fremskridtspartiet har intet imod, at regeringen fremlægger et beslutningsgrundlag om finansiering af det fremtidige samarbejde med de østeuropæiske lande, men Fremskridtspartiet er imod, at der ydes hjælp til Østeuropa, medmindre pengene tages fra den eksisterende ulandshjælp. Hvis et flertal i Folketinget fastholder, at det forældede Danmark skal yde hjælpen, må det i hvert fald være rimeligt, at

pengene tages over det 8 mia. kr. store ulandsbudget.

Fremskridtspartiet vil i samme forbindelse påpege, at også bevillingen til EF's bistandsarbejde, Lomé, Nordisk Råd, FN og lignende bistandsarbejde samt omkostninger til ansylander i Danmark må afholdes over ulandskontoen, såfremt et folketingsflertal fastholder de nævnte bevillinger.

Et *tredje mindretal* (Centrum-Demokraternes medlem af udvalget) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag og udtaler:

Forudsætningen for at fastholde de massive ændringer, der gennem de seneste år er sket i Østeuropa, er, at den økonomiske situation i landene bedres. Dette skal både ske i effektiviteten i produktionen og i en højere levestandard. Udviklingen i det tidligere DDR viser, hvilke store problemer landene står over for, langt større end nogen havde drømt om.

Hidtil har hjælpen på trods af gode tiltag haft en vis grad af tilfældighed over sig. Derfor er det vigtigt, at der nu sker en koordination af hjælpen mellem de initiativer, som Danmark gennemfører nationalt, i EF, Norden og andre internationale fora. Dette vil øge hjælpens effektivitet.

CD vil dog understrege, at på lang sigt kan kun åbne handelsforbindelser og aftaler mellem EF og de østeuropæiske lande løse en række af de fundamentale problemer. Selv om dette er målet, vil CD dog advare mod, at man åbner for grænserne hurtigere, end de østeuropæiske lande socialt og økonomisk kan klare det. Der må altså ske en koordination mellem hjælpeprogrammer på den ene side og landenes samhandelssituation på den anden.

Ikke mindst de miljø- og energimæssige områder bør fra dansk side prioriteres højt. På disse områder har Danmark speciel viden og ekspertise, som bør kunne komme de nye demokratier til gavn. Derfor kunne en omlægning af danske miljøbevillinger fra nationale projekter til projekter rettet mod Østeuropa være en god idé. »100 mio. kr. givet ud på en østeuropæisk flod gør meget mere for miljøet end 100 mio. kr. givet ud til Skjern Å«, kunne være devisen.

Ikke mindst i Sovjetunionen er den politiske situation imidlertid stadig så ustabil, at tiden ikke er inde til at svække det danske forsvar.

Den økonomiske støtte og hjælpen til at gøre dagligvarenøden mindre er vigtig, hvis Gorbatsjovs reformer skal lykkes. Alternativet til disse reformer er sandsynligvis et doktrinært, totalitært kommunistisk regime, der kan genoplive den kolde krig.

CD må derfor afvise, at der sker en sammenkobling mellem bevillingerne til Øststøtten og forsvaret. De to budgetter skal supplere hinanden i stedet for at konkurrere. De tager højde for hver sit udviklingsbillede i Sovjet.

CD opfordrer derfor til, at man i forbindelse med de generelle finanslovsdrøftelser ud fra en samlet vurdering af behov og muligheder finder midler til Øststøtten. CD ønsker, at der fastlægges en flerårig ramme for støtten, således at indsatsen kan planlægges og dermed blive så effektiv som muligt.

Et *fjerde mindretal* (Kristeligt Folkepartis medlem af udvalget) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (RV), tiltrådt af et *flertal* (det øvrige udvalg):

Til teksten

1) Ordene »inden den 1. maj 1991« udgår, og i stedet indsættes: »i god tid, inden Folketinget træder sammen i oktober 1991,«.

Bemærkninger

Til nr. 1

På grund af den sene vedtagelse af beslutningsforslaget er fristen udsat.

Helen Beim (S) Ole Espersen (S) Lotte Henriksen (S) Rosing (S) Løvig Simonsen (S)

Erik B. Smith (S) Pernille Forchhammer (S) Riishøj (SF) Duetoft (CD)

Agnete Laustsen (KF) Ahlmann-Ohlsen (KF) Hanne Severinsen (V) Sønderby (V)

Jørgen Winther (V) fmd. Kirsten Madsen (FP) Jørgen Estrup (RV) nfmd. Glønborg (KRF)

Udvalgets spørgsmål til udenrigsministeren og dennes besvarelse heraf

Spørgsmål 1:

»Har ministeren oplysninger om, hvorledes andre lande har finansieret og vil finansiere deres støtte til Østlandene – herunder om der er blevet taget midler fra deres respektive ulandsstøtte?«

Spørgsmål 2:

»Ministeren bedes oplyse, om der er nordiske lande (evt. andre lande, vi normalt sammenligner os med), der har finansieret deres Øststøtte enten ved at flytte midler fra ulandskontoen – eller finansieret direkte via ulandsstøtten?«

Samlet besvarelse:

Der foreligger ikke for nærværende nogen samlet opgørelse over, hvordan den vestlige støtte til Østeuropa finansieres. Den koordination, der under ledelse af EF-Kommissionen sker af de 24 OECD-landes bistand til Østeuropa, er koncentreret om midlernes anvendelse – ikke om deres tilvejebringelse.

Det gælder generelt, at det er ret vanskeligt at overskue, hvordan midlerne tilvejebringes i de enkelte lande, dels fordi landene har en uensartet og ofte uigennemskuelig bevillingspraksis, dels på grund af de forskelligartede støtteformer, som anvendes i bistanden til Central- og Østeuropa.

OECD's udviklingskomité (DAC) indsamler løbende oplysninger om den ulandsbistand, der ydes af de lande, der er medlemmer af komiteen (18 af OECD-landene). Ifølge de regler,

der gælder for landenes rapportering til DAC, kan bistand til landene i Østeuropa ikke medregnes i opgørelsen af udviklingsbistanden. DAC foretager ikke opgørelser vedr. bistanden til Østeuropa eller af sammenhængen mellem denne bistand og ulandsbistanden.

For så vidt angår de øvrige *nordiske lande* gælder det, at hverken Norge eller Finland hidtil har kanaliseret midler fra ulandsbistanden over i støtte til Østeuropa.

Sverige har derimod besluttet at anvende 300 mio. SKR om året i finansårene 1990-91-1992-93 – i alt 900 mio. SKR – af bistandsbevillingerne til støtte for udviklingen i Østeuropa. Midlerne ydes både multilateralt og bilateralt. Den bilaterale bistand administreres for hovedpartens vedkommende af Beredningen för Internationellt Tekniskt-ekonomiskt Samarbete (BITS) – hvis virksomhed generelt omfatter bløde kreditter, træningsprogrammer og teknisk samarbejde – mens bistandsorganisationen SIDA har ansvaret for bistanden til folkebevægelser, visse organisationer og kulturelt samarbejde.

Det er fra svensk side oplyst, at Østeuropa-bevillingen på de 900 mio. SKR over 3 år indgår som en del af den samlede svenske bistandsbevilling og derfor medregnes i den *svenske* opgørelse af landets udviklingsbistand (og dermed også medregnes i den svenske bistandsprocent).

Bevillingen kan dog som nævnt ovenfor ikke indrapporteres som udviklingsbistand til DAC og indgår derfor ikke i OECD's opgørelse af den svenske udviklingsbistand.

Til lovforslag nr. L 86. Betænkning afgivet af Erhvervsudvalget den 2. maj 1991

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om Klagenævnet for Udbud (udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb i De Europæiske Fællesskaber)

Udvalget har, efter at lovforslaget ved 2. behandling blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i et møde.

Herefter indstiller *udvalget* lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Af *industriministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1

1) I *stk. 1* indsættes efter »overtrædelser af« ordene: »fællesskabsretten vedrørende offentlige kontrakter eller«.

Til § 2

2) Indledningen til *stk. 1* affattes således:

»Nævnet kan behandle klager over ordregivere, jf. § 3, som påstås at have tilsidesat de regler, der er nævnt i § 1, især ved at have«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Direktivet fastsætter, at der skal kunne klages over beslutninger, der er i strid med fællesskabsretten vedrørende offentlige kontrakter

eller de nationale regler, der omsætter denne ret. Fællesskabsretten vedrørende offentlige kontrakter omfatter både traktaten og direktiverne. Lovforslaget giver umiddelbart kun klageadgang over beslutninger, der er i strid med selve direktiverne.

Tilføjjelsen »fællesskabsretten vedrørende offentlige kontrakter« præciserer, at klagenævnet også kan behandle klager over beslutninger, der er i strid med traktatens bestemmelser; der tænkes her især på artiklerne 7, 30, 52, 59 og 90.

Til nr. 2

Kommissionen har rejst tvivl, om lovforslagets § 2 med angivelse af klagemuligheder omfatter alle bestemmelserne i direktiverne, idet opremsningen i § 2 og i bemærkningerne hertil kan opfattes som værende udtømmende. For at undgå yderligere tvivl herom foreslås det ved tilføjjelsen »især« præciseret, at opremsningen ikke er udtømmende.

Lotte Henriksen (S) Ole Vagn Christensen (S) Sonja Mikkelsen (S) Erling Olsen (S)
Nyrup Rasmussen (S) fmd. Løvig Simonsen (S) Tommy Dinesen (SF) Rahbæk Møller (SF)
Sonja Albrink (CD) Flemming Hansen (KF) nfm. Kai Dige Bach (KF)
Svend Heiselberg (V) Pia Larsen (V) Helge Sander (V) Annette Just (FP)
Lone Dybkjær (RV) Lysholm Christensen (KRF)

Til lovforslag nr. L 117. Betænkning afgivet af Miljø- og Planlægningsudvalget den 2. maj 1991

Betænkning

over

Forslag til lov om miljø og genteknologi

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til miljøministeren, som denne har besvaret skriftligt. Nogle af udvalgets spørgsmål og ministerens besvarelse heraf er optrykt som bilag til betænkningen.

Der er af miljøministeren stillet en række ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Miljøministeren har tilkendegivet, at der med lovforslaget tilsigtes en videreførelse af den hidtidige praksis med orientering af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, forinden der træffes afgørelse i udsætningsager.

Ifølge denne praksis forelægges alle udkast til godkendelser til udsætning af genetisk modificerede organismer Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, forinden endelig godkendelse meddeles ansøgeren.

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg vil således blive orienteret om forsøgsudsætninger, jf. lovforslagets § 9, stk. 1, om markedsføringsgodkendelser, jf. lovforslagets § 9, stk. 2, og om de indstillinger, som miljøministeren udfærdiger efter den fælles EF-markedsføringsordning, jf. lovforslagets § 9, stk. 3.

Såfremt det overvejes at bringe lovforslagets § 9, stk. 4, i anvendelse, vil dette blive forelagt Folketinget til drøftelse.

Miljøministeren har endvidere tilkendegivet, at godkendelser til markedsføring af genetisk modificerede organismer meddelt såvel her i landet som i et andet EF-land, godkendelser til

forsøgsudsætninger meddelt såvel her i landet som i et andet EF-land, godkendelser til stor-skalaforsøg og importgodkendelser m.v. efter lovforslagets § 10 vil blive offentliggjort i Miljøstyrelsens tidsskrift MiljøDanmark. MiljøDanmark udkommer for tiden 6 gange årligt i et oplag på ca. 14.000. Det distribueres til bl.a. amtskommuner og kommuner og ca. 5.000 betalende abonnenter, heriblandt flere hundrede private virksomheder og organisationer.

Miljøministeren har endelig tilkendegivet, at den generelle begrundelsespligt i den gældende lovs § 28, stk. 2, nu er indeholdt i forvaltningslovens kapitel 6, hvorfor der ikke er medtaget regler herom i lovforslaget. Den bekendtgørelse om godkendelse af produktion efter lovforslagets § 8, som vil blive udarbejdet i forbindelse med lovens ikrafttræden, vil dog, som det også er nævnt i bemærkningerne til lovforslaget, komme til at indeholde regler, der forpligter myndighederne til at begrunde afgørelser om, hvorvidt en klage har opsættende virkning eller ej.

Vedrørende sundhedsministerens beføjelser efter lovforslagets § 11, stk. 3, forudsættes det, at forinden der iværksættes en anmeldelsesordning for levnedsmidler m.v. i medfør af lovforslagets § 11, stk. 3, jf. § 8, stk. 2, vil en sådan ordning blive forelagt Folketingets Sundhedsudvalg til orientering.

Herefter indstiller *udvalget* lovforslaget til

vedtagelse med de af miljøministeren stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Af miljøministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 2

1) I stk. 4 udgår ordene »eller bestemme«.

2) Efter stk. 4 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 5. Ministeren kan fastsætte regler, der er nødvendige for anvendelsen her i landet af De Europæiske Fællesskabers forordninger vedrørende forhold, der er omfattet af denne lov.«

Til § 3

3) Paragraffen affattes således:

»§ 3. Loven finder tillige anvendelse på søterritoriet og på fiskeriterritoriet som fastlagt efter lov om Danmarks Riges fiskeriterritorium.«

Til § 7

4) I stk. 3 ændres »kan fastsætte regler eller træffe« til: »fastsætter regler eller træffer«.

Til § 9

5) I stk. 7 ændres »kan høre« til: »hører«.

Til § 36

6) I stk. 2 ændres »1 år« til: »2 år«.

7) Stk. 4 affattes således:

»Stk. 4. I regler, der udstedes efter §§ 2, stk. 5, 7, stk. 3 og 4, 10, stk. 2, 11, stk. 2, 13, stk. 2, og 14, stk. 2, kan der fastsættes straf af bøde. Det kan endvidere bestemmes, at straffen kan stige til hæfte eller fængsel i indtil 2 år under tilsvarende omstændigheder som anført i stk. 2.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Det findes rigtigst, at undtagelser fra loven sker i bekendtgørelsesform.

Til nr. 2

Bestemmelsen svarer til bestemmelsen i § 7 a i lov om kemiske stoffer og produkter. Bestemmelsen sammenholdt med ændringen af straffebestemmelsen i § 36 indebærer, at der gives hjemmel til, at ministeren administrativt kan fastsætte bestemmelser om straf for overtrædelser af forordninger.

Til nr. 3

Ændringsforslaget præciserer, at loven både finder anvendelse på aktiviteter med genetisk modificerede organismer udført af danske og udenlandske statsborgere, selskaber og lignende på søterritoriet og fiskeriterritoriet.

Til nr. 4

Ændringsforslaget er redaktionelt og bringer formuleringen af ministerens adgang til at fastsætte regler eller træffe bestemmelser om udledning af genetisk modificerede organismer i bedre overensstemmelse med formuleringen i gældende lov. Der er således tale om en videreførelse af den gældende bestemmelse.

Til nr. 5

Ændringsforslaget er redaktionelt og præciserer, at der i alle tilfælde vil finde en høring sted af relevante myndigheder og organisationer.

Til nr. 6

Ændringen indebærer, at strafferammen for grove overtrædelser af lov om miljø og genteknologi hæves fra fængsel i 1 år til fængsel i 2 år. Ændringen er sket for at justere dette lovforslag med forslag til lov om miljøbeskyttelse.

Ændringen understreger et almindeligt ønske om strengere straffe på miljøområdet. Samtidig opnås der mulighed for at foretage vare-tægtsfængslinger i sager efter denne lov, idet

grænsen herfor er, at strafferammen for det strafbare forhold skal være minimum 1½ års fængsel. En forhøjelse af strafferammen forventes også at medføre en væsentlig forhøjelse af bødeniveauet.

Det bemærkes, at hver enkelt af de i stk. 2 omtalte skærpende omstændigheder hver for sig bør få indflydelse på strafudmålingen.

Til nr. 7

Som konsekvens af tilføjelsen til § 2, stk. 5, fastsættes der herved hjemmel til, at ministeren administrativt kan fastsætte bestemmelser om straf for overtrædelse af forordninger.

Helen Beim (S) Henning Gjellerod (S) Martin Glerup (S) Lise Hækkerup (S)

Henning Nielsen (S) Løvig Simonsen (S) Trøjborg (S)

Gade (SF) nfm. Lis Noer Holmberg (CD) Eva Møller (KF) Rønholt (KF)

Peter Hansen-Nord (V) Hanne Severinsen (V) Bodil Thrane (V)

Aage Brusgaard (FP) fmd. Lone Dybkjær (RV) Glønborg (KRF)

Nogle af udvalgets spørgsmål til miljøministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål nr. 3:

Ministeren bedes give en begrundelse for, at den gamle lovs § 7 er udgået i lovforslaget.

Svar:

Den nugældende lovs § 7 opregner, hvilke ministerier der skal inddrages i forbindelse med fastsættelse af regler efter loven. Bestemmelsen fastsætter endvidere, at de efter ministerens skøn nærmest berørte landsomfattende erhvervs- og forbrugerorganisationer og de kommunale organisationer skal medinddrages.

Da høring af alle relevante ministerier og organisationer i forbindelse med regeludarbejdelse efter loven nu er fast indarbejdet i den administrative praksis, har jeg fundet det unødvendigt at medtage bestemmelsen i lovforslaget.

Spørgsmål nr. 8:

Hvad forstår ministeren ved en »offentlig høring«? Vil også høringer, møder og lignende aktiviteter arrangeret af f.eks. borgere være omfattet af begrebet?

Svar:

Efter den hidtidige administration af den gældende lov har Miljøstyrelsen hørt andre relevante myndigheder i forbindelse med sagsbehandlingen. Dette har ikke været betragtet som en offentlig høring.

I henhold til direktiverne kan medlemsstaterne høre grupper eller offentligheden om et hvilket som helst aspekt i en konkret sag, såfremt medlemslandet finder det hensigtsmæssigt. Initiativet til en sådan høring ligger således hos myndighederne. En offentlig høring vil afbryde den frist, der i henhold til direktiverne er fastsat til myndighedernes behandling af sagen. Aktiviteter arrangeret af f.eks. borgere er derfor ikke omfattet af begrebet.

Hverken den gældende lov eller lovforslaget udelukker dog, at myndighederne i helt speci-

elle tilfælde kan tage initiativ til en offentlig høring, men dette må bero på en konkret vurdering.

For at tilgodese den offentlige indsigt i udsættningssager er der i lovforslagets § 9, stk. 7, indføjet en bestemmelse om, at myndigheder og organisationer kan høres i spørgsmål om godkendelse af genetisk modificerede organismer til udsættning. Denne regel er indføjet, idet klageadgangen på grund af EF-proceduren er bortfaldet. Hertil kommer, at Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, forinden godkendelse meddeles, vil blive orienteret om de nationale udsættningssager (dvs. forsøgsudsættninger og markedsføringsgodkendelser, jf. forslaget § 9, stk. 1 og 2) og de sager, der godkendes efter den fælles EF-markedsføringsordning, jf. forslaget § 9, stk. 3. Oplysninger om de udsættingsforsøg, der foretages i andre EF-lande, og som Danmark får til høring, er det tanken at offentliggøre i Miljøstyrelsens tidskrift »MiljøDanmark«. For så vidt angår produktionsager, jf. forslaget § 8, vil disse som hidtil blive annonceret i dagspressen.

Spørgsmål nr. 11:

Hvis der indføres en anmeldeordning for såkaldte lavrisikoorganismer i Danmark, hvordan vil ministeren så sikre en borgerindflydelse og -information på lige fod med en egentlig godkendelsesordning?

Svar:

Efter lovforslagets § 8, stk. 2, kan miljøministeren fastsætte regler om en anmeldelsesordning for bestemte typer genetisk modificerede organismer.

En anmeldelsesordning vil først kunne blive etableret efter, at Miljøministeriet har afsluttet det igangværende udredningsarbejde om afgrænsning af lavrisikoorganismer og fastsættelse af standard for »god storskalaproduktionspraksis«.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, vil en anmeldelsesordning kunne tænkes etableret ved en kombination af en anlægsgodkendelse og en produktionsanmeldelse. Etablering af en sådan ordning vil være i overensstemmelse med retningslinjerne for godkendelse efter direktivet om indesluttet anvendelse.

Efter direktivet skal et produktionsanlæg godkendes, første gang det skal anvendes til produktion med genetisk modificerede organismer.

Information til borgerne om godkendelse af anlæg under anmeldelsesordningen vil blive sikret ved offentlig annoncering (dagblade, lokalblade eller lignende). Borgerne vil herefter kunne anke, når der meddeles godkendelse af et anlæg.

Efter anlægsgodkendelsen kan virksomheden, efter at der er foretaget anmeldelse herom, skifte til en anden produktionsorganisme, så længe denne er omfattet af den afgrænsede kategori af organismer, som anlægget er godkendt til.

Spørgsmål nr. 16:

Er ministeren enig i, at alle sager vedrørende udsætning af GMO'er i Danmark skal reguleres og vurderes efter lov om miljø og genteknologi?

Svar:

Jeg er af den opfattelse, at alle sager vedrørende udsætning af GMO'er i Danmark skal reguleres og vurderes efter det høje beskyttelsesniveau, der er indeholdt i lovforslaget.

Der findes på nuværende tidspunkt ingen anden lovgivning, der regulerer udsætning af GMO'er på et tilsvarende højt beskyttelsesniveau.

Det kan i den forbindelse nævnes, at EF-Kommissionen har gennemgået den eksisterende EF-lovgivning, og det fremgår heraf, at der på nuværende tidspunkt ikke findes fællesskabsreguleringer, der indeholder bestemmelser, som svarer til bestemmelserne i udsætningsdirektivet om en særlig miljörisikovurdering af produkter.

Spørgsmål nr. 20:

Mener ministeren, at en GMO, der er biolo-

gisk indesluttet, skal betragtes som en udsætning?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, som har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»I direktivet om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer defineres udsætning som enhver tilsigtet overførsel til miljøet af en GMO eller en kombination af GMO'er uden brug af indeslutningsforanstaltninger som f.eks. fysiske barrierer eller en kombination af fysiske barrierer og kemiske barrierer og/eller biologiske barrierer, der anvendes for at begrænse GMO'ernes kontakt med befolkningen og miljøet.

Af denne definition fremgår, dels at indeslutningsforanstaltninger skal bestå af fysiske barrierer enten alene eller i kombination med kemiske og/eller biologiske barrierer. Der vil derfor altid være krav om fysiske indeslutningsforanstaltninger.

En biologisk indeslutning af genetisk modificerede organismer vil dermed i sig selv ikke være tilstrækkelig til, at en overførsel til miljøet af en GMO ikke vil blive betragtet som en udsætning.

Spørgsmål nr. 23:

Betyder udformningen af § 11, at der automatisk også vil finde en miljømæssig vurdering sted efter lov om miljø og genteknologi?

Svar:

Når et levnedsmiddel m.v., der indeholder eller består af genetisk modificerede organismer, ønskes markedsført i Danmark, skal der ansøges om en godkendelse både efter lovforslagets § 11 og efter lovforslagets § 9, stk. 2 eller 3. Reglen i § 11 foreskriver, at der skal foretages en sundheds/ernæringsmæssig vurdering af levnedsmidlet m.v., hvilken foretages af Sundhedsministeriet, Levnedsmiddelstyrelsen.

Da der ved en markedsføring af et genetisk modificeret levnedsmiddel m.v. eller et levnedsmiddel, der indeholder genetisk modificerede organismer samtidig vil være tale om en udsætning i miljøet, skal der tillige opnås en godkendelse efter lovforslagets § 9, stk. 2 eller 3. Den miljø- og sundhedsmæssige vurdering til brug for denne godkendelse foretages af Mil-

jøstyrelsen, men med faglig bistand fra bl.a. Levnedsmiddelstyrelsen. Denne vurdering vil ikke blive ændret i forhold til gældende lov, idet vurderingerne af genetisk modificerede organismer til brug for godkendelser fortsat vil foregå i et tæt samarbejde mellem Miljøstyrelsen og andre styrelser, herunder Levnedsmiddelstyrelsen.

Spørgsmål nr. 29:

Ad § 29

Mener ministeren ikke, at det er hensigtsmæssigt at tidsbegrænse alle godkendelser (jf. § 16, stk. 2) i overensstemmelse med princippet om renere teknologi?

Svar:

Der er siden vedtagelsen af den gældende lov meddelt ca. 20 godkendelser til produktion samt 2 godkendelser til forsøgsudsætning. Disse godkendelser er alle tidsbegrænsede.

Efter lovforslagets § 8 og § 9, stk. 1, vil den administrative praksis vedrørende tidsbegrænsning blive opretholdt. For markedsføringsgodkendelser vil der blive truffet afgørelse fra sag til sag.

Hvor det er relevant af hensyn til at fremme renere teknologi, vil Danmark arbejde for, at godkendelser tidsbegrænses.

Spørgsmål nr. 30:

Ad § 17

Omfatter § 17 både godkendelser til produktion (§ 8) og udsætning (§ 9), og gælder § 17 også for godkendelser givet i et andet EF-land, men hvor produktet anvendes her i landet?

Svar:

Lovforslagets § 17, stk. 1-4, omfatter efter sin ordlyd både produktionsgodkendelser efter § 8 og udsætningsgodkendelser efter § 9, hvorimod § 17, stk. 5, alene omfatter markedsføringsgodkendelser efter § 9, stk. 2 og 3.

Som følge af den fælles godkendelsesordning for markedsføring af genetisk modificerede organismer vil forslaget § 17, stk. 1-4 – ud over på produktionsgodkendelser efter forslaget § 8 – imidlertid kun kunne finde anvendelse på forsøgsudsætningsgodkendelser efter forslaget § 9, stk. 1.

Efterfølgende indgreb over for markedsføring, der er godkendt efter forslaget § 9, stk. 2 og 3, vil således alene kunne ske i medfør af bestemmelsen i forslaget § 17, stk. 5, som er en gennemførelse af sikkerhedsklausulen i udsætningsdirektivet.

Forslagets § 17, stk. 5, finder anvendelse både på markedsføringsgodkendelser, der er meddelt her i landet, og på markedsføringsgodkendelser, der er meddelt af et andet EF-land.